

1. Samanta Schweblin: Julemanden sover hjemme hos os

Novellen er fra samlingen Fugle i munden (udgivet i Argentina i 2008, oversat og udgivet i Danmark i 2019). Samanta Schweblin (f. 1978) er argentinsk forfatter.

Den jul, hvor julemanden sov hjemme hos os, var den sidste gang, vi alle sammen var sammen; efter den aften holdt mor og far op med at skændes, selv om jeg ikke tror, at julemanden havde noget at gøre med det. Far havde solgt sin bil et par måneder tidligere, fordi han havde mistet sit job, og selv om mor var uenig, mente
5 far, at det denne gang var vigtigt med et godt juletræ, så han købte det alligevel. Det kom i en stor og flad papæske, og der var en brugsanvisning, som viste, hvordan man satte de tre dele sammen og klappede grenene ud, så det så naturligt ud. Da det først var stillet op, var det højere end far, det var enormt, og jeg tror, at det var derfor, at julemanden sov hjemme hos os. Jeg havde ønsket mig en fjernstyret
10 bil. En hvilken som helst en ville være fin, ikke noget specielt mærke eller nogen speciel type eller noget, men alle drengene havde en i den periode, og når vi legede ude i skolegården, så baldrede de fjernstyrede biler hele tiden ind i de mere normale legetøjsbiler, som for eksempel min. Jeg havde derfor skrevet mit brev til julemanden, og far havde taget mig med hen til posthuset for at få det sendt. Og til
15 manden i skranken sagde han:

”Det skal sendes til julemanden,” og skubbede kuverten hen til ham.

Manden i skranken sagde end ikke goddag, fordi der var mange kunder, og man kunne se, at han var træt af at arbejde så hårdt; juletiden må være deres hårdeste tid på året. Han tog brevet, kiggede på det og sagde:

20 ”Der er ikke noget postnummer.”

”Men det er til julemanden,” sagde far og smilede til ham og blinkede med det ene øje, som for at være venlig, men manden sagde bare:

”Uden postnummer kan det ikke blive sendt.”

”De ved jo nok, at julemandens adresse ikke har noget postnummer,” sagde far.

25 ”Uden postnummer bliver det ikke sendt,” sagde manden og kaldte den næste kunde frem i køen.

Så kravlede far op på disken og greb fat i mandens krave, og så blev brevet sendt afsted.

Derfor var jeg ret bekymret selve juleaften, fordi jeg ikke vidste, om brevet var
30 nået frem til julemanden eller ej, og det med den fjernstyrede bil var afgørende for, om de andre drenge i skolegården ville lege med mig eller ej.

Desuden havde vi ikke kunnet regne med mor de seneste to måneder, og det bekymrede mig også, fordi det plejede at være mor, der ordnede alting, og dengang gik tingene fint. Men en dag holdt hun op med at bekymre sig om noget,
35 sådan uden videre, fra den ene dag til den anden. Hun blev tilset af nogle læger, far gik altid med hende, mens jeg blev tilbage hos Marcela, vores nabo. Men mor fik det ikke bedre. Der var hverken mælk eller cornflakes om morgenen eller rent tøj at tage på; far afleverede mig altid for sent og kom for sent, når jeg skulle hentes. Når jeg bad om en forklaring, sagde far, at mor hverken var syg eller havde
40 kræft, og hun skulle heller ikke dø. Og gid at noget sådant ville ske, men så heldig

var han ikke. Marcela forklarede mig, at mor simpelthen var holdt op med at tro på noget som helst, og at det blev kaldt at være 'deprimeret', og at man mistede lysten til alting, og det varede et stykke tid, før det gik væk. Mor gik ikke på arbejde og mødtes heller ikke med sine veninder eller talte i telefon med mormor. Hun satte
45 sig foran fjernsynet iført badekåbe og zappede rundt hele formiddagen, hele eftermiddagen og hele aftenen. Det var mit ansvar, at hun fik noget at spise. Marcela havde sat mad i fryseren i afmålte portioner. Jeg skulle så kombinere dem; jeg skulle ikke, for eksempel, give hende hele kartoffeltærten og så senere hele grøntsagstærten, jeg skulle kombinere portionerne, så hun kunne spise sundt og varieret. Jeg tøede maden op i mikrobølgeovnen og bar det ind til hende på en bakke,
50 sammen med et glas vand og bestik. Mor sagde:

"Tak, min søde, nu må du sørge for at være klædt ordentligt på." Hun sagde det uden at kigge på mig, fordi hun ikke ville gå glip af noget af det, som skete inde i fjernsynet.

55 Efter skoletid holdt jeg Augustos mor i hånden, mens jeg ventede. Hun var smuk. Det gik fint, når det var far, som hentede mig, men senere, da det var Marcela, som begyndte at hente mig, var der ingen af de to, som kunne lide det, så jeg begyndte at vente alene under træet henne på hjørnet. Og uanset hvem det var, som hentede mig, kom de for sent.

60 Marcela og far blev vældig gode venner, og nogle aftner blev far inde hos hende ved siden af for at spille poker, og for både mor og for mig var det svært at sove, når han ikke var hjemme; vi mødtes ude på badeværelset, og så sagde hun:

"Så, min søde, se nu at blive klædt ordentligt på." Og så gik hun ind til fjernsynet igen.

65 Mange eftermiddage var Marcela inde hos os; det var de dage, hvor hun lavede mad til os og ryddede lidt op. Jeg ved ikke, hvorfor hun gjorde det. Jeg tror, at det var, fordi far bad hende om det, og eftersom hun var hans ven, så følte hun, at hun burde, for man kunne se, at hun ikke var glad for det. Et par gange slukkede hun fjernsynet, satte sig ned foran mor og sagde til hende:

70 "Julia, vi er nødt til at tale sammen, det kan ikke blive ved sådan her ..."

Hun sagde til hende, at hun måtte tage sig sammen, at dette ikke førte nogen steder hen, at hun, Marcela, ikke kunne blive ved med at ordne alting, at mor måtte gøre noget og tage en beslutning, ellers ville hun ende med at ødelægge livet for os alle sammen. Men mor svarede aldrig. Og til sidst gik Marcela og smækkede
75 med døren, og den aften ringede far efter pizzaer, fordi der ikke var andet til aftensmad, og jeg elsker pizza.

Jeg havde sagt til Augusto, at mor var 'holdt op med at tro på noget', og at hun derfor var 'deprimeret', og så ville han hjem til os for at se, hvordan det så ud. Vi gjorde slemme ting, som jeg nogle gange skammer mig over. Vi hoppede frem og
80 tilbage foran hende, men hun rykkede kun på sig for at kunne se skærmen; bagefter lavede vi en hat af avispapir, som hun havde på hovedet næsten hele eftermiddagen, men hun rørte slet ikke på sig. Jeg fjernede hatten, inden far kom hjem. Jeg var sikker på, at hun ikke ville sige noget om det til far, men jeg havde det alligevel skidt med det.

85 Senere blev det juleaften. Marcela lavede sin kyllingeret med de rædselsfulde grøntsager til, men fordi det var jul, lavede hun også pømmes frites til mig. Far

bad mor rejse sig fra lænestolen og komme ud og spise med os andre. Han førte hende forsigtigt hen til bordet – Marcela havde dækket det med en rød dug, grønne stearinlys og de tallerkener, som vi kun bruger, når der kommer gæster – og satte hende for bordenden og gik et par skridt baglæns uden at slippe hende med øjnene; jeg tror, at han mente, at det kunne fungere, men da han var kommet lidt væk, rejste hun sig op og gik tilbage til lænestolen. Så derfor tog vi maden ind til stuebordet og spiste derinde sammen med hende. Fjernsynet var tændt, selvfølgelig, og i tv-avisen viste de noget med nogle fattige mennesker, som havde fået en masse gaver og mad fra mennesker, som havde flere penge end dem, og derfor var de meget glade. Jeg var meget nervøs og kiggede hele tiden hen på juletræet, for nu var det snart tid til gaver, og jeg ville have min fjernstyrede bil. Så var det, at mor pegede på fjernsynet. Det var som at se et møbel bevæge sig. Far og Marcela kiggede på hinanden. Inde i fjernsynet sad julemanden og omfavnede en dreng, der sad på hans skød, med den ene hånd og en kvinde, der lignede Augustos mor, med den anden hånd, og så lænede kvinden sig ind mod julemanden og kyssede ham, og så kiggede julemanden på os og sagde:

”... og når jeg kommer hjem fra arbejde, så vil jeg bare være sammen med min familie.” Og så tonede der et logo for et kaffemærke frem på skærmen.

Mor begyndte at græde. Marcela tog min hånd og sagde, at jeg skulle gå op på mit værelse, men det ville jeg ikke. Hun sagde det til mig en gang til, nu i det hårde tonefald, som hun bruger over for mor, men denne aften skulle intet komme imellem mig og juletræet. Far ville slukke for fjernsynet, og mor begyndte at slå med ham, som om hun var et lille barn. Det ringede på døren, og jeg sagde:

”Det er julemanden.” Og så gav Marcela mig en lussing, og så begyndte far at slå med Marcela, og mor tændte igen for fjernsynet, men nu var julemanden ikke på nogen af kanalerne. Det ringede igen på døren, og far sagde:

”Hvem fanden i helvede er det?”

Jeg tænkte, bare det ikke er manden fra posthuset, for så ville de begynde at slå igen, og far var allerede i dårligt humør.

Klokken ringede igen, nu mange gange i træk, og så blev far træt af det og gik ud til døren, og da han åbnede, så han, at det var julemanden. Han var ikke så tyk som i fjernsynet, og han så træt ud, han kunne næsten ikke stå oprejst og lænede sig først op ad den ene dørkarm og så op ad den anden.

”Hvad vil du?” spurgte far.

”Jeg er julemanden,” sagde julemanden.

”Og jeg er Snehvide,” sagde far og lukkede døren for næsen af ham.

Så rejste mor sig op og løb ud og åbnede døren igen, og julemanden var stadig derude, i færd med at forsøge at holde sig oprejst, og så omfavnede hun ham. Far blev rasende:

”Er det fyren, Julia?” råbte han til mor og begyndte sige grimme ord og forsøge at skille dem ad. Og mor sagde til julemanden:

”Bruno, jeg kan ikke leve uden dig, jeg er ved at dø her.”

Det lykkedes far at skille dem ad, og så gav han julemanden et knytnæveslag, så han faldt bagover og blev liggende helt stille. Mor begyndte at skrike helt sindsygt. Jeg var ked af, at det skulle ske for julemanden, og at det ville forsinke min bil endnu mere, men omvendt var jeg glad for at se mor i bevægelse igen.

Far sagde til mor, at han ville slå dem begge to ihjel, og mor sagde, at hvis han var så lykkelig sammen med sin veninde, hvorfor skulle hun så ikke kunne være
135 venner med julemanden, hvilket forekom mig helt logisk. Marcela kom til for at hjælpe julemanden, som begyndte at røre på sig nede på gulvet, og hun gav ham en hånd med at komme op. Og så begyndte far igen at kalde ham alt muligt, og mor begyndte igen at skrige. Marcela sagde, *slap nu af, lad os gå indenfor*, kom nu, men ingen lyttede til hende. Julemanden tog sig til nakken, og jeg kunne se, at
140 han blødte. Han spyttede på far, og far sagde:

”Din forpulede bøsserøv.”

Og mor sagde til far: ”Bøsserøv kan du selv være, dit røvhul.” Og så spyttede hun på ham. Hun tog julemanden i hånden og førte ham ind i huset, og så lukkede de sig inde i soveværelset.

145 Far stod som forstenet, men da han kom til sig selv og opdagede, at jeg stadig var der, sendte han mig i seng, fuldstændig rasende. Jeg vidste, at det ikke var til diskussion, så jeg gik i seng uden hverken juleaften eller julegave. Jeg lå og ventede på, at der skulle blive stille i huset, mens jeg kiggede på fiskeskyggerne fra min natlampes plasticskærm. Jeg ville ikke få nogen fjernstyret bil, det stod fuldstæn-
150 dig klart, men julemanden sov i vores hus den nat, og det betød, at næste år ville blive et godt år.